

สภาพและแนวทางการพัฒนาครูตามมาตรฐานวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

Teacher Development State and Guidelines According
to Professional Standards in Schools
under the Buriram Primary Educational Service Area Office 1

นายปรเมศวร์ นิ่มมา¹ สมศักดิ์ จิววัฒนา² ศิราณี จโทปะมา³

¹นักศึกษาศรีวิชัยมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
mink.paramech@gmail.com

²อาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

³อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ จำแนกตามขนาดโรงเรียน 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาครูตามมาตรฐานวิชาชีพครู โดยการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำนวน 335 คน ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาครูตามมาตรฐานวิชาชีพ โดยใช้การสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูฝ่ายวิชาการ และครูฝ่ายบุคคล โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง จากโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน หรือโรงเรียนที่ได้รับรางวัลดีเด่นระดับเขตพื้นที่การศึกษา 6 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สัมภาษณ์จำนวนทั้งสิ้น 24 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยในการปฏิบัติงานมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการสร้างโอกาสในการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยในการปฏิบัติงานต่ำที่สุดคือ ด้านการร่วมมือกับผู้อื่นในงานของสถานศึกษา

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือโรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพสูงที่สุด รองลงมาคือโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก

3. แนวทางการพัฒนาครูตามมาตรฐานวิชาชีพครู ในด้านการร่วมมือกับผู้อื่นในงานของสถานศึกษา ฝ่ายบริหารควรกำหนดนโยบายให้ให้ครูมีส่วนร่วมเกี่ยวกับกิจกรรมในชุมชน และปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ มีการวางแผนกำหนดแนวทางในการพัฒนาความร่วมมือระหว่าง

โรงเรียนกับชุมชน โดยใช้การมีส่วนร่วมกันพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาผู้เรียน และชุมชนไปพร้อมๆ กัน ส่วนในด้านการสร้างโอกาสในการเรียนรู้ ควรให้ครูจัดทำระบบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษา เทคนิคการสอนนวัตกรรมใหม่ๆ ทักษะสมัยและวิจัยในชั้นเรียนต่างๆ ตลอดจนสนับสนุนส่งเสริมให้มีบริการแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยให้กับครู เพื่อให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทันสมัยในลักษณะบูรณาการโดยสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมติให้ผู้เรียนเผชิญกับปัญหาและหาหนทางในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์

คำสำคัญ : มาตรฐานวิชาชีพ, การปฏิบัติงานของครู

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the state of teacher performance according to professional standard criteria, 2) to compare the state of teacher performance according to professional standard criteria classified by school size, and 3) to propose the teacher development guidelines according to professional standard. The research was divided into 2 phases. The first phase was to study the state of teacher performance according to professional standard. The questionnaire was used as a research tool. The sample was 335 teachers working in schools under the Buriram Primary Educational Service Area Office 1. The second phase was to study the teacher development guidelines according to professional standard. The interview was used as a tool to collect data from school directors, deputy directors, and teachers from Academic and Personnel Departments. The purposive sampling was used to select the sample from schools that won the Royal Awards or the Outstanding Awards at Education Service Area Level 6 schools. Total sample size from the interview was 24.

The results of this study indicated as follows:

1. Overall state of teacher performance according to professional standard was at a high level. An aspect with the highest mean score was learner quality development, followed by self-development, and building learning opportunity. An aspect with the lowest mean score was cooperation with others in school's work.

2. In terms of comparing the state of teacher performance according to professional standard criteria classified by school size, it was found that small, medium, large schools had different performance according to professional standard with a statistical significance level of 0.05. The school type with the highest level of

performance according to professional standard was large school, followed by medium and small schools.

3. Teacher development guidelines according to professional standard included as follows: For the cooperation with others in school's work, management should formulate policies to enable teachers' participation in community activities and willingly mutual cooperation. Plans should be set as guidelines for developing the cooperation between schools and communities. The participation principle should be applied to develop school curriculum, learner, and community. For building learning opportunity, teachers should prepare information system about education, instructional techniques, new and modern innovations and research in various classes. Modern information sources should be promoted for teachers' ability to organize modern teaching activities in an integrated manner by creating situations and roles, allowing learners to encounter problems and determine creative solutions.

Keywords : Professional standard, teacher performance

1. บทนำ

การพัฒนาคนในสังคมจำเป็นต้องพัฒนาการศึกษา ก่อน เพื่อให้คนมีความพร้อมทั้งทางวิชาการที่จะใช้ประกอบอาชีพ และคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งจะช่วยให้สังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นสุข ด้วยเหตุนี้ วิชาชีพทางการศึกษาจึงเป็นวิชาชีพของคนดี คนเก่งในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาหรือวิชาชีพครูอันประกอบด้วย ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหาร การศึกษาและศึกษานิเทศก์ซึ่งนับว่าเป็นกำลังสำคัญ เพราะเป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่หลักในการ ถ่ายทอดวิชาความรู้ จัดการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ ด้านเพื่อให้สามารถตอบสนองความ เปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างยั่งยืน และเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก เยาวชน และผู้เรียน ซึ่งเป็น อนาคตของชาติ ด้วยความสำคัญของวิชาชีพดังกล่าว ครูจึงถือว่าเป็นวิชาชีพที่ได้รับการยกย่อง ตลอดจนจัดเป็นวิชาชีพชั้นสูงที่มีความจำเป็นต่อสังคม และเป็นอาชีพที่ช่วยสร้างสรรค้จรรโลงสังคม ให้เป็นไปในทิศทางที่ปรารถนา ฉะนั้นกลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพครูจึงต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมใน ระดับสูงเช่นกัน ยิ่งสังคมยกย่องเคารพและไว้วางใจผู้ประกอบวิชาชีพครูมากเท่าใด ผู้ประกอบ วิชาชีพครูก็ต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับความเคารพเชื่อถือมากขึ้นเท่านั้น การกำหนด มาตรฐานวิชาชีพจึงเป็นมาตรการหนึ่งที่ใช้ควบคุมและเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนของผู้ประกอบ วิชาชีพครู (จีราวูฒ กักใหญ่, 2561 : 1) ดังนั้นการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพครูจึงเปรียบเสมือนเป็น การกำหนดคุณภาพให้กับสังคมประการหนึ่งด้วย การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคนให้มี คุณภาพ การศึกษาที่ดีมิใช่การทำให้คนเป็นทรัพยากรมนุษย์ของระบบเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ต้องเป็น การทำให้คนรู้เท่าทันความเจริญ มีหลักยึดเหนี่ยวทางจิตใจและสามารถดำรงตนอยู่ในโลกแห่งความ เปลี่ยนแปลงนี้ได้อย่างมีความสุข การศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนา

ประเทศ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงเกี่ยวกับการศึกษาจึงเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครู ฉะนั้นคุณภาพของการศึกษาจะดีเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของครูเป็นสำคัญโดยแท้จริงแล้วผู้เป็นครูต่างก็ทราบถึงภาระหน้าที่ของตน แต่ด้วยในการจัดระบบการศึกษาต้องทำไปในทิศทางเดียวกันจึงมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดระบบการศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน

ปัญหาคุณภาพของการศึกษาและคุณภาพของผู้เรียนในปัจจุบัน ล้วนขึ้นอยู่กับคุณภาพของครูเป็นสำคัญเพราะครูเป็นผู้นำแนวคิดหรือนโยบายทางการศึกษาไปสู่ระดับปฏิบัติในห้องเรียน ซึ่งหากพิจารณาในภาพรวมจะพบว่าปัจจุบันครูไทยมีปัญหาหลักในสามด้าน คือเรื่องคุณภาพในการจัดการเรียนการสอน การมีหนี้สินส่วนตัว รวมถึงสภาวะการขาดแคลนครูสะสมโดยเฉพาะในสาขาที่สำคัญ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 12) และจากผลการประเมินภายนอกสถานศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษา (สมศ.) พบว่าครูร้อยละ 66 ไม่มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก นอกจากนี้ครูขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ไม่มีแรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเอง รวมถึงยังขาดการจัดการความรู้ที่ดีและมีได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ระหว่างกัน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2560 : 1)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าวข้างต้นส่งผลให้คุณภาพการศึกษาของไทยตกต่ำลงอย่างเห็นได้ชัด ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาครูตามมาตรฐานวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 เพื่อต้องนำเสนอแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรครูให้ครูทุกคนเชื่อมั่นในความเป็นครูที่มีคุณภาพ และมีมาตรฐานการทำงานในวิชาชีพ ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย จะเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนางานบริหารและพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรครู ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูเป็นมาตรฐานกลางในการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงานของบุคลากรครู และใช้ผลสำเร็จทางการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นตัวชี้วัด เมื่อครูมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานแล้วจะช่วยพัฒนาวิชาชีพครูให้มีความมั่นคง มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี เป็นที่ยอมรับและศรัทธาของสังคม รวมทั้งยังเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนและส่งผลต่อการพัฒนาของประเทศต่อไป

2. ความมุ่งหมายของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

2.2 เพื่อเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ จำแนกตามขนาดโรงเรียน

2.3 เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาครูตามมาตรฐานวิชาชีพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บุรีรัมย์ เขต 1

3. วิธีดำเนินงานวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

ประชากร คือ ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำนวน 202 โรงเรียน มีจำนวนทั้งสิ้น 2,433 คน

กลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 607-610) จะได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 335 คน แล้วสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มตามระดับชั้นอย่างมีสัดส่วน โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม ดังนี้ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 123 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 132 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 80 คน

เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานวิชาชีพ โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามตามความมุ่งหมายของงานวิจัย และศึกษาเอกสาร บทความและรายงานการวิจัย เป็นการศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับทฤษฎีแนวคิดและหลักการที่เกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงานตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มาสร้างแบบสอบถาม

2. นำเสนอร่างแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยตรวจสอบความเหมาะสมแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ซึ่งพบว่าค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามทั้งหมดมีค่าตั้งแต่ 0.8-1.0 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงตรงและสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูจำนวน 30 คน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน และวิเคราะห์ หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งจากการหาค่าสัมประสิทธิ์ ครอนบาคอัลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) ของแบบสอบถามชุดนี้ได้ผลดังนี้ คำถามด้านการพัฒนาตนเองเท่ากับ 0.87 ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเท่ากับ 0.80 ด้านการร่วมมือกับผู้อื่นในงานของสถานศึกษาเท่ากับ 0.91 ด้านการสร้างโอกาสในการเรียนรู้เท่ากับ 0.88 และโดยรวมเท่ากับ 0.86

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อขอความร่วมมือมายังผู้บริหารโรงเรียน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรครูในโรงเรียน

2. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากครูผู้ตอบแบบสอบถาม และผู้วิจัยไปรับแบบสอบถาม
คืนที่โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลและสภาพการปฏิบัติงานของครู โดยการแจกแจง
ความถี่ ร้อยละ นำเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละ

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ
จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One-way
ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็น
รายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาครูตามมาตรฐานวิชาชีพในโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูฝ่ายวิชาการ
และครูฝ่ายบุคคล โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง จากโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน หรือโรงเรียนที่
ได้รับรางวัลดีเด่นระดับเขตพื้นที่การศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สัมภาษณ์จำนวนทั้งสิ้น 24 คน

เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาครูตามมาตรฐานวิชาชีพ โดย
ทำการออกแบบสัมภาษณ์หลังจากเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว โดยนำผลการวิเคราะห์
การปฏิบัติต่ำที่สุด 2 ด้าน มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อศึกษา
หาแนวทางการพัฒนาครูตามมาตรฐานวิชาชีพในโรงเรียนจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อขอความร่วมมือ
มายังโรงเรียนในแต่ละโรงเรียน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ
โรงเรียน ครูฝ่ายวิชาการ และครูฝ่ายบุคคล

2. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนเพื่อเข้าไปเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์
ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยวิธี Content
Analysis โดยเขียนเป็นความเรียง

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง สภาพและแนวทางการพัฒนาครูตามมาตรฐานวิชาชีพในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 สามารถนำเสนอตามความมุ่งหมาย
ของงานวิจัยได้ดังนี้

4.1 สภาพการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ในโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามสภาพการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
ด้านการพัฒนาตนเอง	4.26	0.39	มาก	2
ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	4.54	0.49	มากที่สุด	1
ด้านการร่วมมือกับผู้อื่นในงานของสถานศึกษา	3.48	0.61	ปานกลาง	4
ด้านการสร้างโอกาสในการเรียนรู้	3.59	0.45	มาก	3
รวม	3.97	0.32	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า สภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.32) โดยด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.49) มีค่าเฉลี่ยในการปฏิบัติงานมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.39) ด้านการสร้างโอกาสในการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.45) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยในการปฏิบัติงานต่ำที่สุดคือ ด้านการร่วมมือกับผู้อื่นในงานของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.61)

4.2 เปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ตาราง 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ

แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F	sig
ระหว่างกลุ่ม	16.27	2	8.14		
ภายในกลุ่ม	17.57	332	0.05	153.76*	0.000
รวม	33.84	334			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 2 แสดงว่าขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกันมีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธี Scheffe รายละเอียดดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	ค่าเฉลี่ย	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		3.79	3.89	4.36
ขนาดเล็ก	3.79	-	0.10*	0.57*
ขนาดกลาง	3.89		-	0.47*
ขนาดใหญ่	4.36			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 3 พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพสูงที่สุด รองลงมาคือโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก

4.3 แนวทางการพัฒนาครูตามมาตรฐานวิชาชีพในโรงเรียน

โดยสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาครูตามมาตรฐานวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ดังนี้

4.3.1 ด้านการร่วมมือกับผู้อื่นในงานของสถานศึกษา

4.3.1.1 ฝ่ายบริหารควรกำหนดนโยบายให้ครูในโรงเรียนร่วมมือกันในการทำงาน ในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ มีแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงาน กล่าวคือ ระดับฝ่ายบริหารต้องมีการวิเคราะห์คน วิเคราะห์งาน ใช้การบริหารจัดการอย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้ครูได้ทำงานตามความถนัด ตามความสนใจ ส่งเสริมให้ครูเป็นผู้นำอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบสามารถทำงานรวมกันได้

4.3.1.2 ควรให้ครูมีการเสนอโครงการ/กิจกรรมต่างๆในลักษณะแผนงานต่อผู้บังคับบัญชาก่อนการจัดโครงการกิจกรรม โดยระบุหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์เป้าหมาย รายละเอียดการจัดกิจกรรม งบประมาณ และประโยชน์ที่ได้รับ มีการเข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษาที่จัดขึ้น มีความรักความสามัคคีโดยมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ทำงานเป็นทีมตามความรู้ความสามารถ และความถนัด

4.3.1.3 ควรให้ครูมีส่วนร่วมเกี่ยวกับกิจกรรมในชุมชน และปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ มีการวางแผนกำหนดแนวทางในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยใช้การมีส่วนร่วมกัน พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาผู้เรียน และชุมชนไปพร้อมๆ กัน

4.3.1.4 ผู้บริหารควรมีนโยบายเพื่อฝึกให้ครูเป็นผู้นำในการเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชนเป็นผู้นำของชุมชน หรืออาสาสมัครเป็นแกนนำให้กับชุมชน จัดกิจกรรมที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พัฒนา เพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน เช่น ห้องสมุดประชาชน

กิจกรรมให้ความรู้เรื่องโรคติดต่อ กิจกรรมต้านภัยยาเสพติด กิจกรรมให้ความรู้ใหม่ๆ และข้อมูลต่างๆ ของสถานศึกษา เป็นต้น

4.3.1.5 เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน แก่สถานศึกษา เช่น การเข้ามาเป็นวิทยากรในการเรียนการสอน เศรษฐกิจพอเพียง การจัดกิจกรรมโดยให้ชุมชนเข้ามาชมและช่วยจัดการเรื่องอาคารสถานที่ เป็นต้น

4.3.2 ด้านการสร้างโอกาสในการเรียนรู้

4.3.2.1 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ มีแนวทางพัฒนาการปฏิบัติ คือ เป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องทำให้ครูเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีนโยบายให้ครูในโรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนฝึกการปฏิบัติจากสถานการณ์จริง (หากไม่เกิดอันตราย) กำหนดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้วิเคราะห์ แล้วตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด ในการแก้ปัญหา

4.3.2.2 ควรให้ครูจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนทุกคน เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นนำไปพัฒนาผู้เรียน และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้อง เช่น ชื่อ ที่อยู่อาศัย พักอยู่กับใคร ข้อมูลผู้ปกครอง เป็นต้น

4.3.2.3 สถานศึกษาควรสนับสนุนส่งเสริมให้มีบริการแหล่งข้อมูลข่าวสารให้กับครู มีบริการแหล่งข้อมูลข่าวสาร เช่น การจัดหนังสือพิมพ์ทุกวัน หนังสือวารสารวิชาการศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ เป็นต้น

4.3.2.4 ควรให้ครูศึกษาเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนได้สร้างแนวทางการพัฒนางานเพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในกิจกรรมการเรียนการสอน และออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ในการพัฒนาและป้องกันปัญหาต่างๆ

4.3.2.5 ควรให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการโดยสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมติให้ผู้เรียนเผชิญกับปัญหา และหาหนทางในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์

5. สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาครูตามมาตรฐานวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1 สภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยในการปฏิบัติงานมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการสร้างโอกาสในการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยในการปฏิบัติงานต่ำที่สุดคือ ด้านการร่วมมือกับผู้อื่นในงานของสถานศึกษา

5.2 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือโรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพสูงที่สุด รองลงมาคือโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก

5.3 แนวทางการพัฒนาครูตามมาตรฐานวิชาชีพครู ในด้านการร่วมมือกับผู้อื่นในงานของสถานศึกษา ฝ่ายบริหารควรกำหนดนโยบายให้ให้ครูมีส่วนร่วมเกี่ยวกับกิจกรรมในชุมชน และปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ มีการวางแผนกำหนดแนวทางในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยใช้การมีส่วนร่วมกันพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาผู้เรียน และชุมชนไปพร้อมๆ กัน ส่วนในด้านการสร้างโอกาสในการเรียนรู้ ควรให้ครูจัดทำระบบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษา เทคนิคการสอนนวัตกรรมใหม่ๆ ทักษะสมัยและวิจัยในชั้นเรียนต่างๆ ตลอดจนสนับสนุนส่งเสริมให้มีบริการแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยให้กับครู เพื่อให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทันสมัยในลักษณะบูรณาการโดยสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมติให้ผู้เรียนเผชิญกับ ปัญหาและหาหนทางในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์

6. การอภิปรายผล

ผลการวิจัยสภาพและแนวทางการพัฒนาครูตามมาตรฐานวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผู้วิจัยได้นำประเด็นน่าสนใจมาอภิปรายผลดังนี้

6.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนมีการปฏิบัติงานมากที่สุดในทั้ง 4 ด้าน รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาตนเอง ทั้งนี้เนื่องจาก ครูและผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนและการพัฒนาครูเป็นอย่างมาก ซึ่งมีการจัดการศึกษาตามจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นคนดีคนเก่ง มีความสุขและทำให้โรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับทิศทางของการศึกษาและการพัฒนาคนของประเทศ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และมุ่งเน้นในการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ การพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาทีณี มามุ่ย (2554 : 22) ที่ทำการศึกษากิจการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของข้าราชการครูเครือข่ายโรงเรียนที่ 22 สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูเครือข่ายโรงเรียนที่ 22 สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ ด้านการพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริงและด้านการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ และด้านการพัฒนาตนเองของครูและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนี้

จึงสามารถสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นหลัก ซึ่งมีการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นกล่าวคือ มีความรู้ทางวิชาการและคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนมีความสุขในการเรียน นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เนื่องจากการพัฒนาวิชาชีพครูต่อไปในอนาคต สิ่งหนึ่งที่จะต้องเกิดขึ้นก็คือการประเมินคุณภาพของครูซึ่งจะเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนสถานศึกษาและประเทศชาติ ดังนั้นการส่งเสริมให้ครูมีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ จึงถือเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารและบุคลากรครูในโรงเรียนที่จะต้องรักการพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับการเป็นครูมืออาชีพโดยการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพการปฏิบัติงานของครูคือ ครูจะต้องเป็นผู้มีความรู้ มีการพัฒนาทักษะในรูปแบบต่างๆ อย่างต่อเนื่องทั่วถึงและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีขนวหาความรู้ใหม่ๆ มีเจตคติที่ดีและมีพฤติกรรมการสอนที่พึงประสงค์ เพราะสิ่งที่สำคัญดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพของการศึกษา นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่า สภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 มี 2 ด้านที่มีการปฏิบัติน้อยกว่าด้านอื่น ได้แก่ ด้านการร่วมมือกับผู้อื่นในงานของสถานศึกษา มีการปฏิบัติที่น้อยที่สุด รองลงมาคือด้านการสร้างโอกาสในการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากปัจจุบันครูมีภาระงานมากเกินไป นอกจากงานการสอนแล้วยังต้องทำงานธุรการของสถานศึกษา นอกจากนี้บุคลากรทางการศึกษาได้เปลี่ยนแปลงใหม่จากบุคลากรที่มีประสบการณ์การสอนมาก มาเป็นบุคลากรที่มีประสบการณ์ทางด้านการสอนน้อย หรือบางครั้งไม่มีประสบการณ์การสอนเลย บุคลากรทางการศึกษารุ่นใหม่ที่เกิดขึ้นเป็นบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ แต่ยังคงขาดประสบการณ์และบางครั้งบุคลากรทางการศึกษารุ่นใหม่ที่เข้ามาบางคนไม่มีวุฒิทางการศึกษา ไม่รู้จักกลวิธีในการสอน ไม่มีประสบการณ์ในการถ่ายทอด และไม่สามารถสร้างโอกาสในการเรียนรู้ใหม่ๆ ให้แก่ผู้เรียนได้ ตลอดจนไม่สามารถร่วมงานกับผู้อื่นได้ทั้งในสถานศึกษาเองและหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัญชลี อุดรทิจ (2559 : 280) ที่ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย โดยพบว่า การปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ข้อที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของชุมชน และการมีส่วนร่วมให้ความคิดเห็นในการแก้ปัญหาของชุมชน เนื่องจากครูมีภาระงานมากเกินไป กล่าวคือนอกจากงานการสอนแล้วยังต้องมีการทำงานอื่นๆ ของโรงเรียนหรือมีชั่วโมงสอนมากเกินไปจนไม่สามารถทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนได้ นอกจากนี้ครูยังไม่สามารถสร้างโอกาสการเรียนรู้ใหม่ๆ ให้แก่นักเรียนเนื่องจากขาดทั้งงบประมาณ กำลังคน และเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ใหม่ๆ ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า การปฏิบัติงานของครูในปัจจุบันยังคงประสบปัญหาครุมีงานล้นมือ กล่าวคือ มีภาระการสอนที่มากจนเกินไปหรือมีภาระงานอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการสอนของตนเอง จนทำให้ครูไม่สามารถร่วมมือกับทั้งบุคลากรในโรงเรียนเดียวกันหรือกับชุมชนในการพัฒนาโรงเรียน ตลอดจนไม่สามารถสร้างโอกาสเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมหรือองค์ความรู้ใหม่ๆ ได้ จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารต้องนำมาแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้ครูมีภาระงานน้อยลง และมีการเพิ่มงบประมาณให้ครูสามารถร่วมมือกันทั้งกับบุคลากรในโรงเรียนและชุมชนในการสร้างกิจกรรมที่จะ

ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนทั้งทางวิชาการและคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนสามารถสร้างโอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ทั้งในด้านนวัตกรรม ภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือเหตุการณ์ต่างๆ ในปัจจุบัน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาทั้งกับผู้เรียนและครูในอนาคตต่อไป

6.2 จากผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพแตกต่างกัน กล่าวคือโรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพสูงที่สุด รองลงมาคือโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้เนื่องจากครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลาง มีการแบ่งหน้าที่ภาระงานต่าง ๆ อย่างเป็นระเบียบแบบแผน มีสภาพการปฏิบัติงานเป็นระบบเป็นระเบียบ การปฏิบัติงานเป็นขั้นตอน ตลอดจนมีวัสดุอุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์อย่างเพียงพอ มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและจำนวนมากซึ่งแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดเล็กซึ่งมีบุคลากรไม่เพียงพอ มีจำนวนครูไม่ครบชั้น บุคลากรต้องรับผิดชอบงานในหลายหน้าที่ จึงเป็นสาเหตุทำให้การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพแตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาดา สายประเสริฐ (2552 : 87) ที่ทำการศึกษาสภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 5 โดยพบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพในการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 5 แตกต่างกันไป โดยข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีการปฏิบัติปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพมากที่สุด ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า การที่ครูจะสามารถปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพได้นั้น จะต้องมีการมีการวางแผนงานที่เป็นระบบระเบียบ มีงบประมาณ และบุคลากรมากพอ ซึ่งจะทำให้ครูไม่มีภาระมากเกินไป อันจะส่งผลให้ครูได้มีเวลาในการพัฒนาตนเอง และสามารถให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในการพัฒนาโรงเรียน ตลอดจนสร้างโอกาสในการเรียนรู้ใหม่ๆ ให้แก่ผู้เรียนได้ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพอย่างแท้จริง

6.3 แนวทางการพัฒนาครูตามมาตรฐานวิชาชีพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บุรีรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูฝ่ายวิชาการ และครูฝ่ายบุคคล พบว่า

6.3.1 ด้านการร่วมมือกับผู้อื่นในงานของสถานศึกษา ฝ่ายบริหารควรกำหนดนโยบายให้ให้ครูมีส่วนร่วมเกี่ยวกับกิจกรรมในชุมชน และปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ มีการวางแผนกำหนดแนวทางในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยใช้การมีส่วนร่วมกันพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาผู้เรียน และชุมชนไปพร้อมๆ กัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2560 : 1342) ที่ทำการศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยแนวทางในการดำเนินการ คือ การนำชุมชนและโรงเรียนเข้าร่วมวางแผนในการบูรณาการการศึกษา โดยการนำโรงเรียนออกสู่ชุมชนเป็นการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนโดยฝ่ายโรงเรียนเป็นฝ่ายรุกเข้าไปหาชุมชนด้วยสื่อและกิจกรรมต่าง ๆ หรือการจัดนิทรรศการให้ความรู้ของโรงเรียน และการนำชุมชนเข้ามาสู่โรงเรียนเป็นการสร้างความสัมพันธ์โดยการเชิญให้คนในชุมชนเข้ามาสู่

โรงเรียนในการเป็นผู้ร่วมจัดกิจกรรมหรือเป็นวิทยากร ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม โดยการแลกเปลี่ยนความรู้และความร่วมมือซึ่งกันและกัน

6.3.2 ด้านการสร้างโอกาสในการเรียนรู้ ควรให้ครูจัดทำระบบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษา เทคนิคการสอนนวัตกรรมใหม่ๆ ทักษะสมัยและวิจัยในชั้นเรียนต่างๆ ตลอดจนสนับสนุนส่งเสริมให้มีบริการแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยให้กับครู เพื่อให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทันสมัยในลักษณะบูรณาการโดยสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมุติให้ผู้เรียนเผชิญกับ ปัญหา และหาหนทางในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี สังข์ศรี (2553 : 193-199) ที่ทำการศึกษา รูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษา โดยพบว่า ครูจะต้องมีการสอนที่ทันสมัยและสามารถบูรณาการสอนให้เข้าสถานการณ์ต่างๆ ในปัจจุบันได้ ตลอดจนสามารถแนะนำแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของผู้เรียนได้อย่างสร้างสรรค์

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

7.1.1 จัดให้ครูเข้ารับการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ทันสมัย และมีความหลากหลาย ทั้งการใช้สื่อ การพัฒนาสื่อ การใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการวัดผลประเมินผลอย่างหลากหลาย การจัดทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ และเทคนิคการสร้างโอกาสในการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบข้างผู้เรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

7.1.2 ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนมี การศึกษาเกี่ยวกับชุมชน ให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้บริการชุมชน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

7.2.1 ควรมีการวิจัยศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพในโรงเรียน เช่น ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ปัจจัยด้านนโยบายของผู้บริหาร เป็นต้น

7.2.2 ควรศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูโดยใช้วิธีการวิจัยในรูปแบบต่างๆ ร่วมด้วย เช่น การหาความสัมพันธ์หรือการศึกษาเป็นรายกรณี เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

จิราวุฒ กักใหญ่. (2561). *คุณธรรมและจรรยาบรรณของครู*. สืบค้นเมื่อ 13 มิถุนายน 2561, จาก

<https://sites.google.com/site/krutubtib/khru/khunthrm-laea-crrya-brrm>

ชูชาติ พวงสมจิตร์. (2560). "การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน", *วารสารศิลปกร*

ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 10(2), 1342.

วาทีณี มามัย. (2554). *การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของข้าราชการครูเครือข่าย*

โรงเรียนที่ 22 สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษา

มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
นทรวิโรฒ.

มหาวิทยาลัยศรีนคริน

วิภาดา สายประเสริฐ. (2552). *สภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามูลราชธานี เขต 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2560). *ผลการประเมินภายนอก*. สืบค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2561, จาก <http://www.onesqa.or.th/th/contentdownload/944/>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *ปัญหาครูไทยในปัจจุบัน*. สืบค้นเมื่อ 12 มิถุนายน 2561, จาก <http://ghj.co.th/b175=mm>

สุมาลี สังข์ศรี. (2553). *รูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

อัญชุลี อุดรจิ. (2559). "สภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28", *วารสารบริหารการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 16(1), 280-292.

Krejcie, R.V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.